
Protokoll

Mellomkirkelig råd (MKR)

9.-10. mars 2017

Kirkens Hus

Til stede:

Kristine Sandmæl (leder), Anne Brun Andersen (vara for Maja Andresen Osberg), Nora Sætre Baartvedt, Kjetil Drangsholt, Harald Hauge, Anne Marie Helland (KNs representant) (under sakene 1, 2, 6 og 8), Maren Elgsaas Jenssen, Kai Krogh, Kjell Nordstokke, Marianne Kjøllesdal Dyrud, Arne Jon Myskja, Steinar Aanstad og Andreas Henriksen Aarflot (KEK-representant) (under sakene 1, 2, 6 og 8)

Forfall:

Marianne H. Brekken (KV-representant), Helga Haugland Byfuglien (LVF-representant), Kristin Graff-Kallevåg (TN-leder), Jenny Skumsnes Moe (LVF-representant), Maja Andresen Osberg, Raag Rolfsen (KISP-leder) og Stavanger biskop

Til stede fra sekretariatet:

Berit Hagen Agøy (generalsekretær), Guro Almaas, Liv Janne Dehlin, Beate Fagerli, Steinar Ims, Vidar Kristensen og Einar Tjelle

På kvelden den 9. mars deltok rådet på seminar på Litteraturhuset med tema: «*Hva bygges samfunnet på? Velferdssamfunnet og reformasjonen*».

Som vanlig ble hver sak presentert av en saksordfører. Møtet ble ledet av MKRs leder Kristine Sandmæl.

Saksliste

- Sak MKR 01/17: Protokoller
- Sak MKR 02/17: Nytt fra den verdensvide kirke
- Sak MKR 03/17: Orienteringssaker
- Sak MKR 04/17: Referatsaker
- Sak MKR 05/17: MKR-saker på Kirkemøtet ut rådsperioden
- Sak MKR 06/17: Kirkevekst
- Sak MKR 07/17: Møteplan for Mellomkirkelig råd 2018 og Mellomkirkelig råds arbeidsutvalg 2018
- Sak MKR 08/17: Årsrapport 2016 fra de sentralkirkelige råd
- Sak MKR 09/17: Oppnevning av delegater til KEKs generalforsamling 31. mai-6. juni 2018 i Novi Sad, Serbia
- Sak MKR 10/17: Eventuelle uttalelser

Protokoll fra møte i Mellomkirkelig råd 29.-30. november 2017**Vedtak:**

Protokollen ble godkjent.

Protokoll fra møte i Mellomkirkelig råds arbeidsutvalg 7. februar 2017**Vedtak:**

Protokollen tas til etterretning.

Norges Kristne Råd (NKR)**MKR's behandling:**

Det ble gitt en generell oppfordring til å gjøre seg opp meninger, særlig om ny strategisk plan, og ta aktivt del i debatten under det kommende rådsmøtet i NKR.

Vedtak:

Mellomkirkelig råd tar saken og protokollene fra styremøte i Norges Kristne Råd 23. november 2016 og 23. februar 2017 til orientering.

Konferansen av europeiske kirker (KEK)

Andreas H. Aarflot orienterte om siste styremøte i KEK.

Vedtak:

Mellomkirkelig råd tar Rapport fra styremøte i KEK 24.-26. november 2016 til orientering.

Kirkenes verdensråd (KV)**MKR's behandling:**

Rådgiver i Kirkerådet og medlem i Ecumenical Disability Advocates Network, Torill Edøy, presenterte KV-dokumentet «The Gift of Being» som nå er oversatt til norsk. Det er særlig viktig at de som arbeider med diakoni i vår kirke og institusjoner, får tilgang til dette. Det lages et hefte av rapporten som kan distribueres i menigheter og institusjoner.

Generalsekretæren orienterte om arbeidet i arbeidsgruppen om «Human Sexuality» som møttes i Beirut i desember, i referansegruppen «Pilgrimage of Justice and Peace» som møttes i Nord-Nigeria i februar, og i Kommissjonen for internasjonale spørsmål som møttes i Addis Abeba i februar. Det ble også orientert om at Rudelmar Bueno de Faria er ansatt som ny

generalsekretær i ACT Alliance. Han kommer fra stillingen som leder av KV's kontor i New York.

Vedtak:

Mellomkirkelig råd tar saken til orientering.

Det lutherske verdensforbund (LVF)

MKR's behandling:

I tilknytning til LVF's Europeiske Pre-Assembly er det foretatt en koordinering og justering av en samlet nominasjon fra Norden til LVF's nye råd. Endringene nedfelles i vedtaksform og går videre til Kirkerådet.

Vedtak:

1. Følgende rapporter tas til orientering:

Rapport fra Misjonskonsultasjon "Not ashamed of the Gospel – Consultation on Contemporary Mission" i Genève, november 2016

Rapport fra møte i Komiteen for World Service, LVF, 30.01.2017, Genève

Rapport fra Det lutherske verdensforbunds European Pre-Assembly, Höör, Sverige, 31. januar - 3. februar 2017

Rapport fra LVF's misjonskonsultasjon "I am not ashamed of the Gospel – Consultation on Contemporary Mission" i Genève, november 2016

Rapport fra økumenisk konsultasjon "Diakonia in the Time of Inequality – Sigtuna Statement on Theology, Tax and Social Protection", Sigtuna januar 2017

2. Mellomkirkelig råd tar til orientering at Dnk har måttet endre sin kandidat til rådet i LVF på grunn av kvoteringsreglene, og at Kjetil Drangsholt erstatter Kristine Sandmæl som kandidat.
3. Mellomkirkelig råd anbefaler Kirkerådet å godkjenne at Den norske kirkes kandidat til rådet i Det lutherske verdensforbund endres til Kjetil Drangsholt.
4. Mellomkirkelig råd anbefaler Kirkerådet å gi Den norske kirkes delegasjon på generalforsamlingen fullmakt til å endre nominasjonen under forhandlingene om det skulle vise seg nødvendig.

Porvoo

Porvoo-sekretær Beate Fagerli gav en muntlig rapport fra Porvoo-møtet i Bergen i februar.

Vedtak:

Mellomkirkelig råd tar saken til orientering.

1. Kirkemøtet 2017 (spesielt sakene: *Kirkens digitale satsing og medlemskommunikasjon, Skaperverk og bærekraft og Vigsel og forbønnsliturgi 2017*)
2. Reaksjoner etter Kirkemøtets vedtak om likekjønnet vigsel
3. Fordeling av midler i 2017 til søsterkirker og økumeniske organisasjoner
4. Rapport fra deltakelse på Cop 22 ved interreligiøs delegasjon
5. Oppfordring om å styrke EUs kvotesystem i tråd med Paris-avtalens forpliktelser
6. Opprop: Stopp Israels angrep på BDS-bevegelsen og kriminalisering av menneskerettighetsaktivister
7. Posisjonsdokument 2017 Kirkeuka for fred
8. Rapport fra besøk til Zimbabwe Council of Churches, 4.-9. januar 2017
9. Økumenisk årsrapport 2016 fra Sjømannskirken
10. Rapport fra besøk fra National Council of Churches in India og Centre for Social Justice, India, 1.-3. mars 2017
11. Heftet «Hva er en flyktning?» (*deles ut på møtet*)
12. Rapport fra reise til Pakistan 13.-20. januar 2017 (*mundtlig*)
13. FNs bærekraftsmål (*mundtlig*)
14. «Broen til fremtiden 2017» (*mundtlig*)
15. Frykt ikke-saken (*mundtlig*)
16. Evaluering av Council of Religious Institutions in the Holy Land (*mundtlig*)
17. Kirkens Nødhjelps brev til menighetene om medieoppslag om mødrehelse, reproduktiv helse og abort

MKR's behandling:

Ad pkt. 3: Fordeling av midler i 2017 til søsterkirker og økumeniske organisasjoner

På bakgrunn av generalsekretærens orientering om fordeling av midler til økumenisk og internasjonalt samarbeid 2017, mener rådet at det er svært gledelig at Den norske kirke nå bidrar fullt ut økonomisk til våre økumeniske organer og med støtte til søsterkirker i ulike deler av verden.

Dette tyder på en god prosess i Kirkerådet. Samtidig ønsker MKR en mer aktiv rolle i denne prosessen. MKR vil få presentert vurderinger og satsinger for 2018 på sitt rådsmøte i november 2017. Rådet oppfordrer også til å bruke LVFs generalforsamling til å forberede nytt samarbeid og evaluere eksisterende.

Momenter til fremtidig saksfremstilling på MKR's rådsmøte i november 2017:

- Gjennomgående vurdering av bruken av midler.
- Fokuserer på støtte til små søsterkirker som trenger vår støtte, og som ikke har sterke samarbeidspartnere fra før av.
- Skape grunnlag for teologisk refleksjon i samarbeidsrelasjoner.

Ad pkt. 17: Kirkens Nødhjelps brev til menighetene:

Steinar Aanstad bad Mellomkirkelig råd drøfte Kirkens Nødhjelps brev til menighetene om mødrehelse, reproduktiv helse og abort. Generalsekretær Anne-Marie Helland redegjorde for det enstemmige vedtaket i Kirkens Nødhjelps styre i 2011 og for organisasjonens arbeid med abort-problematikken.

Steinar Aanstad ønsket følgende protokolltilførsel:

«Kirkens Nødhjelp har tatt et standpunkt i forhold til abort. Jeg skjønner at de vil hjelpe, men skal virkelig en kirkelig nødhjelpsorganisasjon ta et standpunkt om hvilket liv som er mest verdt, mor eller det ufødte barn? Jeg mener nei.»

Ingen andre i Rådet sluttet seg til denne protokolltilførselen.

MKR-03/17 Vedtak:

Mellomkirkelig råd tar sakene til orientering.

MKR 04/17   Referatsaker

---

1. Protokoll fra møte i Kirkerådet 8.-9. desember 2016
2. Protokoll fra Samisk kirkeråd 5.-6. desember 2016
3. Protokoll fra møte i kontaktgruppa med Islamsk Råd 22. november 2016
4. Protokoll fra møte i STL 24.11 2016

MKR-04/17 Vedtak:

Mellomkirkelig råd tar referatsakene til orientering.

MKR 05/17   MKR-saker på Kirkemøtet ut rådsperioden

MKR's behandling:

Rådet drøftet hvorledes internasjonale og økumeniske saker har vært behandlet på Kirkemøtet de senere årene og kom opp med ideer og konkrete forslag til saker og tema som kan tas opp på Kirkemøtet de kommende år.

Aktuelle saker til Kirkemøtet:

- Saken «Kirken, økonomien og etikk» skal behandles på Kirkemøtet i 2018, og MKR vil gi innspill til denne.
- Det bør utarbeides en sak, «Agenda 2030», om FN's bærekraftsmål. Det må vurderes om dette temaet skal behandles som en vanlig kirkemøtesak, eller om en skal finne en noe annen form for å ta opp dette temaet på Kirkemøtet.
- «Frykt ikke!» er et viktig prosjekt og anliggende for kirken som kan løftes fram for Kirkemøtet.
- «Forfulgte kristne» er en tematikk som kan være aktuell å ta opp på Kirkemøtet.
- Kirkevekst er en aktuell tematikk, men dette må samordnes med Kirkerådets arbeid med en sak om nye menighetsdannelser.
- Det er påfallende at så få med annen bakgrunn enn norsk, deltar i styrende organer i Den norske kirke. Hvordan kan vi inkludere flere med innvandrerbakgrunn?

Om form og synliggjøring av MKRs felt:

- Det er mye «taus» kunnskap om internasjonale og økumeniske forhold i MKR (inkl. KISP, MRU og TN). Det er viktig at denne kommer et større fellesskap til gode.
- Viktig med «opplæring» av delegatene om hva som kan løftes fram i debatter og i innlegg på Kirkemøtet.
- MKRs arbeidsfelt bør synliggjøres bedre på Kirkemøtet, ikke bare i form av ordinære saker, men også på mer kreative måter. Det kan for eksempel gis rapporter, bilder, film o.l. fra våre søsterkirker som kan være med på å skape forståelse for at vi er en del av den verdensvide kirke.
- Seminarer, «side-events» o.l. kan også vurderes.
- En idé er et lite innspill hver morgen – et «drypp» – fra den verdensvide kirke (tilsvarende innspill fra UKM og andre som har vært tidligere år).
- Viktig at de som er medlemmer av rådet, opplyser om det når de tar ordet i plenum. Dette er også med på å minne møtet om MKR.

MKR-05/17 Vedtak:

Mellomkirkelig råd slutter seg til innholdet i sakspapiret og ber sekretariatet arbeide videre i tråd med de innspill som kom fram i møtet.

MKR 06/17   Kirkevekst

MKR's behandling:

Rådet drøftet hvordan Den norske kirke kan nyttiggjøre seg de erfaringer andre kirker rundt om i verden har med kirkevekst. Rådet har følgende innspill til videre arbeid med saken:

- Det er positivt å samarbeide med Egede-instituttet i denne saken.
- Det er viktig å nyansere bildet av hva som fører til medlemsvekst eller medlemstap – alle typer vekst er ikke av det gode.
- Kirkeveksten må være robust fulgt opp av ansvarlig lederskap.
- Vi er en misjonerende kirke og kan lære noe av andre kirker i vekst.
- Vi skal ikke drive proselyttisme og kan også her lære noe av andre kirker.
- Det er viktig å skape liv og vekst i kirken, ikke bare i form av medlemstall.
- Det inntrykket folk sitter igjen med i møte med kirken, betyr mest for kirkesøkningen. Relasjonsbygging er grunnleggende.
- Kirken og kirkens budskap må oppleves relevant. Hele mennesket må bekreftes og beveges i møte med kirken.
- Vi må også trekke fram gode eksempler fra Den norske kirkes pågående arbeid.
- Nyttige innspill kan også hentes fra KM-saken om misjon fra 2012 og religionsdialog-saken fra 2016. Oslokoalisjonens dokument om ansvarlig misjon er også nyttig.
- Det kan hentes inspirasjon til denne saken under LVFs generalforsamling i Namibia.
- Denne saken må samordnes med Kirkerådets arbeid med en menighetsutviklingsak til KM 2018.

MKR-06/17 Vedtak:

Mellomkirkelig råd ber sekretariatet ta med innspillene som kom fram i møtet, i det videre arbeid med en sak om kirkevekst.

MKR 07/17   Møteplan for Mellomkirkelig råd 2018 og Mellomkirkelig råds arbeidsutvalg 2018

MKR-07/17 Vedtak:

Mellomkirkelig råd vedtar følgende møteplan for 2018:

1. Mellomkirkelig råd:

1. møte: 6.-7. mars
2. møte: 5.-7. september i Tromsø. (Inkludert felles møte med Samisk kirkeråd)
3. møte: 28.-29. november

2. Mellomkirkelig råds arbeidsutvalg:

17. januar
23. mai

Møtedatoene i siste halvdel av året vedtas på et senere møte.

MKR 08/17   Årsrapport 2016 fra de sentralkirkelige råd

MKR's behandling:

Mellomkirkelig råd drøftet den felles årsrapporten fra de sentralkirkelige råd og rapporten som redegjør for arbeidet i Mellomkirkelig råd.

MKR-08/17 Vedtak:

1. Mellomkirkelig råd har følgende kommentarer til Årsrapport 2016 fra de sentralkirkelige råd:
  - Mellomkirkelig råd er svært fornøyd med årsrapporten fra de sentralkirkelige råd og synes at Rådets arbeidsområder har fått en god omtale.
  - For fremtiden bør det vurderes om årsrapporten i enda større grad kan inneholde kvalitative vurderinger.
  - Det er tankevekkende at Den norske kirke i sitt arbeid i liten grad klarer å inkludere folk med ulik etnisk bakgrunn.
2. Mellomkirkelig råd tar Årsrapporten 2016 for Mellomkirkelig råd til orientering.

MKR's behandling:

Rådet drøftet de foreslåtte kandidater til KEKs generalforsamling.

MKR-09/17 Vedtak:

Mellomkirkelig råd foreslår for Kirkerådet følgende kandidater til oppnevning av Den norske kirkes delegasjon til KEKs generalforsamling i 2018:

1. MKR's leder Kristine Sandmæl (kvinne, ordinert)
2. Bispemøtets representant (mann, ordinert)
3. Andreas Henriksen Aarflot (mann, lek, ung)
4. Ingvill Thorson Plesner (kvinne, lek)

MKR's behandling:

Som representanter til generalforsamlingen til CCME har det vært vanlig å velge stabspersoner og andre som til daglig arbeider med saker knyttet til europeisk migrasjon.

MKR-10/17 Vedtak:

Mellomkirkelig råd oppnevner følgende representanter til CCMEs generalforsamling i Praha, 21.-24. juni 2017:

1. Hege Merete Andersen
2. Lemma Desta
3. Steinar Ims

MKR-11/17 Vedtak:

Mellomkirkelig råd vedtar uttalelsen «Støtt kristne som utsettes for vold og diskriminering!». Denne vedlegges protokollen.

Neste møte i MKR: **20.-22. september 2017 i Genève.**

Vedlegg: Uttalelsen «Støtt kristne som utsettes for vold og diskriminering!»

Støtt kristne som utsettes for vold og diskriminering!

(vedtatt på MKRs rådsmøte 9.-10. mars 2017)

Mange av våre kristne trossøsken utsettes for vold og diskriminering. Trosfriheten er en av de menneskerettighetene som er under sterkest press i dagens verden. I flere land, også i vår del av verden, ser vi en økende tendens til at religion misbrukes for politiske formål, og religiøs, etnisk og nasjonal identitet knyttes sammen slik at minoritetsgrupper skvises. Dette rammer i dag også kristne, særlig i enkelte land med muslimsk majoritetsbefolkning, men også i land hvor hinduisme, buddhisme, jødedom og ateisme er dominerende. Også kristne trakasserer hverandre – og andre. Og der hvor kristne minoriteter diskrimineres og utsettes for overgrep, rammer dette som regel også andre religiøse minoriteter.

Det er grunnleggende i vår kristne tro at alle mennesker er like mye verd, og at vi støtter alle som er i nød, uavhengig av hva de tror på og hvilken gruppe de tilhører. Vi skal arbeide for at alle mennesker får sine grunnleggende menneskerettigheter ivaretatt, inkludert trosfriheten.

Samtidig har vi som kristne et særlig ansvar når våre trossøsken lider. Vi er lemmer på samme Kristi legeme, og når ett lem lider, lider hele kirken. Derfor skal Den norske kirke støtte kristne som lider, uansett hvor i verden de er, samtidig som vi fastholder at nestekjærligheten er grenseløs og inkluderer alle mennesker.

Våre kristne søstre og brødre som opplever urett og vold, i Midtøsten og andre deler av verden, minner oss ofte om at martyriet er en del av de kristnes kår i verden. Kristne blir drept for sin tros skyld, de blir utsatt for vold og overgrep eller får sine gudshus ødelagt. Andre former for overgrep oppleves gjennom systematisk diskriminering gjennom lovverk eller på ulike samfunnsarenaer, for symbolsk diskriminering knyttet til religiøse tradisjoner, helligsteder og –tider. Jesus forteller sine disipler at de skal være forberedt på dette. Vi ber alltid i Den norske kirkes gudstjenester for de som er forfulgt for sin tros skyld.

Mellomkirkelig råd for Den norske kirke oppfordrer menighetene og enkeltpersoner i Den norske kirke til å støtte kristne trossøsken som diskrimineres og forfølges. Dette kan gjøres ved å:

- Be for kristne som diskrimineres og forfølges, under hver gudstjeneste.
- Holde fast ved at alle mennesker er like mye verd, og at alle har lik rett til trosfrihet og trosutøvelse. Dette gjelder i konfliktområder, men også i Norge.
- Sende solidaritetshilsen og kondolanser til menigheter som opplever terror og overgrep.
- Støtte lokale kirkers arbeid, skoler og helseinstitusjoner. Dette gjøres best gjennom å støtte Kirkens Nødhjelp og SMM-organisasjonenes samarbeid med disse kirkene.
- Støtte organisasjoner som arbeider for trosfrihet.
- Lytte til hva utsatte kristne selv ber oss bidra med for å støtte dem.
- Skaffe kunnskap fra troverdige kilder og ta til motmæle mot usaklig bruk av religion for politiske formål. Delta i offentlig debatt om trosfrihet og forfulgte kristne.
- Arrangere temamøter o.l. i menigheter og lokalsamfunnet. Informere om Den norske kirkes og kristne organisasjoners engasjement for sårbare kristne rundt om i verden.
- Støtte en raus asylpolitikk, hvor Norge gir tilflukt til mennesker som forfølges på grunn av sin tro og overbevisning, eller som har skiftet tro og risikerer forfølgelse om de returneres til sine opprinnelsesland.

Vår forbønn og solidaritet betyr mye for kristne som rammes av urett, og sammen med dem skal vi frimodig fastholde håpet som oppstandelsen gir oss om at freden og rettferdigheten vil bryte fram!

Mellomkirkelig råd
Oslo, 10. mars 2017

Bakgrunn om diskriminering av sårbare kristne

Mange betaler en høy pris for sin tros skyld. Det koster å forkynne et budskap om menneskeverd, likeverd og nestekjærlighet i autoritære samfunn, og det er krever mot å fastholde alles rett til tros- og livssynsfrihet når religion og makt kobles sammen for å utestenge religiøse minoriteter fra fellesskapet.

Våre kristne søstre og brødre som opplever urett og vold, i Midtøsten og andre deler av verden, minner oss ofte om at martyriet er en del av de kristnes kår i verden. Jesus forteller sine disipler at de skal være forberedt på dette. I gudstjenestens forbønn for «Den verdensvide kirke og kirken i vårt eget land», ber vi i Den norske kirke hver søndag for «mennesker som blir forfulgt på grunn av sin tro».

De som lever i samfunn med maktmisbruk, konflikter og urett betaler den høyeste prisen. Retten til tros- og livssynsfrihet er under sterkt press i store deler av verden – også i Europa. Det krever noe av oss i det norske samfunn å tviholde på alles rett til å utøve sin religion – privat og offentlig. Vår forbønn for og støtte til kristne som diskrimineres og forfølges hører hjemme i en større kamp for alles rett til å tro og tenke fritt.

Virkeligheten

Når vi ønsker å støtte kristne som utsettes for diskriminering og urett, er det første vi må gjøre å skaffe oss kunnskap om virkeligheten. Media formidler historier om vold og overgrep mot kristne. Vi hører ofte om enkeltskjebner og mennesker som lider fordi de har konvertert til kristen tro. De fleste av slike medieoppslag i Norge handler om kristne som lever i land hvor majoritetsreligionen er islam. Det generaliseres og fortegnes og kan gis inntrykk av at muslimer generelt er en trussel for kristne.

Virkeligheten er mye mer sammensatt. Kristne diskrimineres også i land hvor hinduisme, buddhisme, jødedom eller ateisme dominerer. Kristne trakasseres også hverandre. Alle de store religionene har opp igjennom historien blitt brukt for å diskriminere og forfølge dem som har trodd og tenkt annerledes. Men selv om også kirkene selv har bidratt til overgrep, er selve det kristne budskapet provoserende fordi det utfordrer maktmisbruk og urett. I land med autoritære styresett og grov urettferdighet, vil kirken ofte representere en opposisjonell røst som de mektige vil stilne. Dette har vi sett gang på gang opp igjennom historien, og også i dag. Den som forkynner sannheten for overgripere, står i fare for å bli tiet i hjel – bokstavelig talt.

Trosfriheten gjelder også retten til å fortelle om og praktisere sin tro – også offentlig. Ofte er det i forbindelse med evangelisering og konvertering at troende utsettes for overgrep. Men vi må fastholde at misjon er legitimt så lenge det skjer på en etisk ansvarlig måte og i respekt for andres tro, og at ethvert menneske har rett til å skifte tro.

Der hvor kristne diskrimineres, rammer dette som oftest også andre grupper. Hvorfor er det slik? Kristne diskrimineres ikke alltid på grunn av sin *personlige* tro, men fordi de tilhører en religiøs minoritet i samfunnet. Vi ser nå en økende tendens i store deler av verden til at religion, etnisitet og nasjonalisme knyttes sterkere sammen. Toleransen overfor dem som er annerledes enn majoriteten, svekkes. Religion brukes, av både politikere og religiøse ledere, til å ivareta majoritetsbefolkningens posisjoner og privilegier. De religiøse minoritetene blir sett på som noen som «egentlig» ikke hører hjemme i samfunnet, og man begynner å skille

mellom «oss» og «de andre» som skvises ut, og i verste fall utsettes for grove overgrep og drap.

Dette skjer med yazidier hos IS i Syria og Irak, kristne i India, muslimer i Myanmar og hinduer i Pakistan, for å nevne noen eksempler. Religiøs ekstremisme finnes over hele verden, også blant muslimer, hinduer, buddhister og kristne.

Kristne er utsatte

De kristne er ekstra usatt mange steder fordi de forbindes med vestlig aggresjon og maktmisbruk, noe som har forverret seg etter «det kristne Vestens» kamp mot islamsk terror. Vestlige kristne som oppriktig ønsker å hjelpe sine trossøsken, bl.a. gjennom evangeliseringskampanjer og økonomisk støtte, kan gjøre vondt verre fordi de bidrar til å knytte de lokale kristne til utlendinger og «fremmede» og ikke til sine egne landsmenn. Dette har i stor grad skjedd for eksempel i Irak. Det er derfor veldig viktig at misjon fra utenlandske aktører drives på en ansvarlig måte som ikke setter de lokale kristne i fare.

Kristne kan også være sårbare fordi de tilhører en ressurssterk gruppe, slik de tradisjonelt har gjort i Midtøsten. Kristne der har ofte høyere utdanning og større mulighet for å emigrere til Vesten enn muslimer, noe som forårsaker spenninger. Andre steder, som i India og Pakistan, er de kristne blant de fattigste; mange er daliter (kasteløse). Daliter utsettes for grove brudd på sine menneskerettigheter, uavhengig av hvilken tro de har. Men dersom de i tillegg tilhører en minoritetsreligion, slik som kristendom og islam, blir diskrimineringen forsterket. Kristne kvinner er ekstra sårbare fordi de lider under generell kvinneundertrykkelse i tillegg til at de diskrimineres på grunn av sin religion. Vi ser klare sammenhenger mellom religiøs voldelig ekstremisme og overgrep mot kvinner.

Ulike former for diskriminering

Vi kan skille mellom tre ulike former for diskriminering:

1. Vold og grove overgrep mot mennesker og ødeleggelse av gudshus.
2. Systematisk diskriminering i lovverk, utdanning, yrkesliv og kultur.
3. Symbolsk diskriminering, for eksempel forbud mot skikker, klesplagg, manglende respekt for helligdommer, helligdager og liknende

Media fokuserer på den første formen, og det bidrar til at det blir vanskelig å forstå *hvorfor* diskrimineringen skjer. Vil man hjelpe forfulgte kristne, må man ta fatt på de grunnleggende årsakene til at de forfølges.

Mange steder er problemet ikke at minoriteter ikke har samme juridiske rettigheter som andre, men at diskriminerende lovbrudd ikke blir anmeldt eller etterforsket. I praksis kan man derfor trakassere og utøve vold mot mennesker som tilhører en minoritetsgruppe, uten å bli straffet for det. Dette vil også ofte gjelde kvinner som i realiteten har svak rettsbeskyttelse i mange land.

Ofte er det slik at det som begynner med forsiktig forskjellsbehandling og diskriminering av en religiøs minoritet, slik som forbud mot symboler og skikker, kan lede til grovere diskriminering med lovforbud, for så å ende i fysisk vold. Et faresignal er når vi begynner å snakke om «oss» og «dem» og gradvis skyver dem som tror og tenker annerledes enn majoriteten, ut av fellesskapet. Diskrimineringen av jødene i mellomkrigstiden endte i holocaust. Også i dag ser vi i Europa skremmende tendenser til antisemittisme og diskriminering av andre religiøse minoriteter.

Akutt hjelp

Mennesker som befinner seg i akutt nød og krig, har rett til å søke asyl og få beskyttelse. De aller fleste fordrevne søker tilflukt i sitt eget land og i nabolandene, og svært få av dem finner veien til Europa og Norge. Norge, som er av de land i verden som er best rustet til å ta imot flere flyktninger, tar nå mål av seg til å ha Europas strengeste asylpolitikk. Å etterlyse større engasjement for mennesker som utsettes for vold på grunn av sin tro, og samtidig strenge grensen når folk som flykter for sitt liv, banker på vår dør, henger dårlig sammen. Den barmhjertige samaritan er en grunnfortelling i vår kultur. Den spør om hvem som er vår neste og svaret er at det er alle – også den fremmede.

Langsiktig støtte

Mange er, med rette, dypt bekymret for at Midtøsten nå tømmes for kristne. Hvordan kan vi hjelpe dem til å bli? Den beste beskyttelse de kristne kan få, er at de betraktes som en naturlig del av lokalsamfunnet, at de hører hjemme i Midtøsten. Vi må støtte alle krefter som arbeider for at samfunnet skal være åpent for ulike religioner og kulturer, og for at alle borgere gis de de samme rettigheter. Vi må bidra til å styrke arbeidet for alle menneskers likeverd og øke respekten for menneskerettighetene for alle innbyggere. Dette er ikke fort gjort, og det hjelper lite bare å rope høyt i norsk offentlighet; dette krever langsiktig arbeid.

Gjennom to tusen år har kirkene i Midtøsten bidratt til lokalsamfunnet gjennom diakonalt arbeid og skoler. Noe av de viktigste vi kan gjøre for å støtte de kristne i Midtøsten, er å bidra økonomisk til deres skoler og helseinstitusjoner og medvirke til at lokalmenighetene kan fortsette å forkynne evangeliet og vise nestekjærlighet gjennom diakonalt arbeid. De beste beskyttere for de kristne er ofte deres naboer med annen tro i lokalsamfunnet. Når kirkene viser i ord og handling at de hører hjemme i lokalsamfunnene og ønsker å være aktive og støttende samfunnsborgere, sikres deres fremtid som likeverdige borgere.

Med god grunn fokuseres det i dag mye på de kristnes situasjon i Midtøsten, med det må ikke få oss til å lukke øynene for at kristne lider mange flere steder. Det er ikke bare ekstreme grupper med islamsk bakgrunn som truer kristne, men dette skjer som nevnt i mange ulike tradisjoner. En særlig utfordring er å påpeke manglende respekt for trosfriheten og andre menneskerettigheter i land hvor Norge har omfattende næringslivsinteresser, slik som for eksempel i India og Kina.

Kirken bryr seg

Mellomkirkelig råds utgangspunkt er å lytte til de rådene vi får fra kristne i utsatte områder. De ber oss om å støtte lokale kirkers arbeid, religionsdialog og menneskerettighetsarbeid. De ber om en rausere norsk flyktningpolitikk, og ikke minst ber de om vår forbønn og solidaritet. De advarer mot enkle generaliseringer, populisme og ubetenksom støtte som kan skade dem vi vil hjelpe. De ber oss være med og skape reell forbedring på grasrota.

Den norske kirke er gjennom Mellomkirkelig råd i jevnlig kontakt med kristne i mange konfliktområder. Bare siden nyttår har vi besøkt kirker i Pakistan, Nigeria, Nepal og Palestina, og vi har hatt besøk av kristne fra India i Norge. Gjennom Det lutherske verdensforbund og Kirkenes verdensråd deltar vi i flere konkrete prosjekter som støtter utsatte kristne og andre religiøse minoriteter, særlig i Midtøsten. Vi har en nær relasjon til den lutherske kirken i Jordan og Det hellige land og støtter deres menighetsarbeid. Gjennom Det lutherske verdensforbund er vi med på å støtte det kristne Augusta Victoria-sykehuset i Jerusalem, og vi er engasjert i religionsdialog og husbygging som skal sikre at det kristne nærværet i Det hellige land vedvarer.

Kirkens Nødhjelp er Den norske kirkes nødhjelps- og utviklingsorganisasjon som samarbeider med lokale kirker og internasjonale økumeniske organisasjoner. Kirkelige aktører er blant de største i arbeidet med flyktninger i Midtøsten og ellers i verden. Stefanusalliansen arbeider spesielt med trosfrihet, og flere av de andre misjonsorganisasjonene knyttet til Den norske kirke, har også prosjekter som støtter sårbare kristne.

Mellomkirkelig råd er med i Oslokoalisjonen for tros- og livssynsfrihet og Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn. Samtidig har vi nær dialog med Islamsk Råd Norge, Buddhistforbundet og Det Mosaiske Trossamfunn. Sammen med Islamsk Råd har vi laget en fellesuttalelse om retten til å konvertere og en annen om religiøs ekstremisme. Disse har fått stor internasjonal oppmerksomhet.

Kontakt Mellomkirkelig råd, Kirkens Nødhjelp, Stefanusalliansen eller andre misjonsorganisasjoner for å få mer konkret informasjon.